

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ НА РЕМОНТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Проведено аналіз особливостей бухгалтерського відображення витрат на ремонт основних засобів в Україні з метою удосконалення методики бухгалтерського обліку витрат, що пов'язані з ремонтом основних засобів

Постановка проблеми. На сьогоднішній день в Україні залишається актуальною проблема зношеності основних фондів промислових підприємств, яка в цілому по Україні досягає близько 75 % (табл. 1), у зв'язку з чим кожне підприємство прагне відновлювати початкові можливості об'єктів основних засобів. При цьому, труднощі можуть виникати як в процесі здійснення ремонту об'єктів основних засобів, так і при відображенні таких витрат у системі бухгалтерського обліку.

Таблиця 1. Наявність та стан основних засобів в Україні за 2009-2010 рр. (за даними Державної служби статистики України¹)

№ з/п	Галузь	Ступінь зносу, %	
		2009	2010
1.	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	39,6	40,8
2.	Промисловість	61,8	63,0
3.	Будівництво	46,0	50,1
4.	Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	28,7	32,1
5.	Діяльність готелів та ресторанів	42,1	43,4
6.	Діяльність транспорту та зв'язку	83,9	94,4
7.	Фінансова діяльність	26,1	28,7
8.	Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	42,3	44,2
9.	Державне управління	46,7	46,6
10.	Освіта	62,4	62,5
11.	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	46,7	50,8
12.	Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	8,5	7,4
Всього		60,0	74,9

Відповідно до статистичних даних значна частина основних засобів, що використовується в економіці нашої країни, є зношена більше, ніж на половину. Очевидно, що така ситуація є однією з причин погіршення показників ефективного використання цих об'єктів. За таких умов, оновлення основних засобів, зокрема через проведення ремонтних робіт, є актуальним як на рівні окремо взятого підприємства, так і на рівні держави в цілому.

Головна роль та економічне значення витрат на ремонт основних засобів полягає в тому, що вони є основним резервом підвищення ефективності використання основних засобів. Основні засоби складаються з великої кількості конструктивних елементів, які виготовлені з різних за міцністю матеріалів, виконують різні технологічні функції, мають неоднакове експлуатаційне навантаження і внаслідок цього спрацьовують нерівномірно. Дослідження розбіжностей у фінансовому і податковому обліку, які стосуються витрат на ремонт основних засобів може виявити значні резерви підвищення ефективності використання основних засобів. Зазначене вище і визначає актуальність, теоретичну і практичну значущість наукових досліджень економічних, організаційних та законодавчих проблем, пов'язаних із правильним віднесенням витрат на ремонт основних засобів, а також розробки рекомендацій і пропозицій щодо вирішення даних питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У нормативно-законодавчій базі України, в науковій літературі з бухгалтерського обліку цим питанням приділено недостатньо уваги. Окремим питанням теорії,

методики та організації обліку витрат на ремонт основних засобів та їх амортизації приділялась увага у працях: В.В. Бабича, О.М. Бандурки, С.Ф. Голова, А.І. Жданова, М.В. Кузельного, В. Палія, С.Ф. Покропівного, О.П. Рудановського, С. Сажанця, Н.М. Ткаченко, М. Чумаченка, І.Ф. Шера та інших авторів, які започаткували теоретичне обґрунтування і подальшу розробку даної тематики. В той же час недостатньо досліджувались розбіжності, що стосуються відображення витрат на поліпшення основних засобів у бухгалтерському фінансовому обліку та обліку для здійснення податкових розрахунків.

Аналіз результатів досліджень свідчить, що питання методики та організації обліку за витратами на ремонт основних засобів не достатньо досліджені та є дискусійними. Недостатній рівень дослідження, актуальність і необхідність вирішення питань, пов'язаних з удосконаленням методики обліку витрат на ремонт основних засобів, зумовили вибір теми дослідження.

Мета дослідження – проаналізувати особливості бухгалтерського обліку витрат на ремонт об'єктів основних засобів для визначення перспективних напрямів удосконалення їх відображення в системі бухгалтерського обліку.

Викладення основного матеріалу дослідження. Процес використання основних засобів під час виготовлення продукції, надання послуг та виконання робіт супроводжується фізичним та моральним зносом об'єктів основних засобів. Звідси виникає необхідність заміни або відновлення зношених конструктивних елементів засобів праці з метою відтворення їх споживних властивостей та підтримування у робочому стані до закінчення строку корисної експлуатації. Здійснюється все це за допомогою ремонтних робіт.

Витрати на ремонт є ключовим елементом в структурі складових визначення фінансового результату фірми, який знаходить своє відображення практично у всіх формах звітності, що складаються підприємством і подаються до податкових та статистичних органів, та на який управлінський персонал фірми повинен звертати увагу в першу чергу при плануванні своєї діяльності в перспективі.

Відповідно до проаналізованих статистичних даних та ситуації, що склалася за сучасних умов в Україні, існує потреба у проведенні ремонтних робіт об'єктів основних засобів. Досить актуальним є поновлення технічного складу наявних основних засобів, що можуть здійснюватись як шляхом придбання нових, так і через ремонт та модернізацію вже діючих. Особливо це питання стосується поновлення автопарку підприємств, оскільки ситуація в даній сфері є катастрофічною, у зв'язку з тим, що використовується застарілий транспорт, який є малоефективним, ресурсозатратним та призводить до значного забруднення навколишнього середовища.

Необхідним та досить актуальним є також удосконалення методики бухгалтерського обліку в частині облікового відображення витрат на ремонтні роботи в системі бухгалтерського обліку з метою сталого виявлення резервів підвищення ефективності використання основних засобів. Необхідно відзначити, що дана проблематика є не досить науково обґрунтованою та вирішеною.

Цілком очевидним є те що, фінансовий результат діяльності підприємства прямо залежить від того, якими будуть визнані витрати, пов'язані наприклад, з реконструкцією основних засобів, і яким чином їх буде списано. Відняти з доходу всю суму витрат на реконструкцію відразу після завершення робіт (включення їх до собівартості продукції, яка виготовляється) або

¹ За даними сайту
http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2011/ibd/nsoz/nsoz10_u.htm

віднімати її поступово в міру амортизації об'єкта, протягом певної кількості років – це зовсім різні речі. Тому питання чіткого розмежування витрат, пов'язаних з підтримкою об'єктів у робочому стані і витрат з їх поліпшення, є важливим і актуальним. Те, що це питання досі викликає сумніви, може свідчити або про недостатню кваліфікацію бухгалтерів або про не зовсім точні роз'яснення, подані з цього приводу в стандарті.

Ремонт – це комплекс робіт, щодо підтримування основних засобів у робочому стані протягом усього строку їх служби. Залежно від ролі у відтворенні та оновленні засобів усі види ремонту поділяються на поточні та капітальні. З допомогою поточного ремонту усуваються дрібні неполадки, uszkodження, замінюються окремі деталі, попереджається прогресуючий фізичний знос. Отже, поточний ремонт не відновлює основні засоби, а лише підтримує їх у робочому стані [9, с. 56].

Поточний ремонт основних засобів передбачає здійснення незначних виправлень, часткової заміни окремих частин об'єктів основних засобів, а також здійснення планово-попереджувальних дій, що необхідні для підтримання об'єктів основних засобів у працездатному стані. Витрати на такий ремонт є відносно невеликими та здійснюються частіше у порівнянні з витратами на капітальний ремонт.

Поточний ремонт є основним видом профілактичного ремонту, який передбачає виконання дрібних робіт із відновлення, виправлення, часткової заміни окремих швидкозношуваних деталей основних засобів, налагодження об'єктів та їх регулювання. Цей вид ремонту здійснюється в процесі експлуатації основного засобу для гарантованого забезпечення функціонування об'єкта і підтримання його в нормальному санітарно-технічному стані. Проведення поточного ремонту потребує зупинення обладнання, вимкнення електроструму, а тому його виконують переважно в неробочі зміни або дні. Мета поточного ремонту – збереження основних засобів у придатному для експлуатації стані, для чого проводять регулярні ремонтно-профілактичні роботи з усунення дрібних неполадок, попередження прогресуючого фізичного спрацювання та морального старіння.

Капітальний ремонт, зумовлений нормальним закономірним фізичним зносом основних засобів, у підсумку призводить до оновлення об'єктів основних засобів, і на відміну від поточного, складніший за обсягом виконуваних робіт, потребує значних одноразових витрат і здійснюється значно рідше, ніж поточний ремонт. Капітальний ремонт основних засобів на підприємстві зазвичай поєднується з його модернізацією – удосконаленням засобів з метою повного або часткового усунення морального зносу та збільшення техніко-експлуатаційних параметрів до рівня сучасних вимог виробництва. Такий ремонт основних засобів передбачає, що під час нього здійснюють розробку агрегату, заміну або відновлення всіх зношених деталей та вузлів, ремонт базових деталей, що призводить до тимчасової зупинки роботи обладнання, що ремонтується.

Капітальний ремонт є формою відтворення основних засобів та складним за обсягом робіт видом ремонту. Його проведення передбачає комплекс робіт з відновлення справності об'єктів основних засобів, їх повного демонтажу, заміни спрацьованих деталей і вузлів, важливих частин та основних конструкцій. Капітальний ремонт передбачає повне зупинення обладнання на тривалий час. Проводять його з періодичністю понад рік з інтенсивністю, яка залежить від умов експлуатації об'єктів основних засобів.

Капітальний ремонт не забезпечує повного відновлення всіх якісних експлуатаційних характеристик об'єктів основних засобів. Мета капітального ремонту – відшкодування нормального фізичного спрацювання конструктивних елементів основних засобів, максимально можливе відновлення справності об'єктів та їх техніко-експлуатаційних параметрів. Економічна доцільність

проведення капітального ремонту основних засобів визначається шляхом порівняння витрат на капітальний ремонт із вартістю об'єктів, що ремонтуються. Витрати на проведення капітального ремонту орендованих основних засобів здійснюються за рахунок коштів орендаря, якщо це передбачено договором оренди. У цьому випадку витрати на капітальний ремонт не включаються до суми орендної плати. Витрати на проведення орендодавцем капітального ремонту орендованого майна сплачуються ним; і включаються до суми орендної плати.

Залежно від напряму спрямування витрати, понесені при ремонті, будуть відноситися до складу певної групи витрат:

1) до загальнопромислових витрат – при ремонті основних засобів, використовуваних безпосередньо для виробництва продукції (виконання робіт, надання послуг);

2) до адміністративних витрат – при ремонті основних засобів, що використовуються для загальнопромислових потреб;

3) до витрат на збут – при ремонті основних засобів, використовуваних для збуту продукції;

4) до інших операційних витрат – при ремонті об'єкта основних засобів, що використовується для наукових розробок, для обслуговування власних об'єктів соціальної сфери [11, с. 7].

Варто також зауважити, що розмежування ремонтів на різні види багато в чому не є стійким. "Межа, – говорить Маркс, – між ремонтом та заміщенням, між витратами збереження та витратами відновлення – доволі хитка. Звідси і вічна суперечка, наприклад в галузі залізнодорожної справи, чи є дійсні затрати ремонтом чи заміщенням, чи варто їх покривати з поточних витрат чи з основного капіталу" [8].

Слід зазначити, що перед бухгалтером виникає непросте завдання – визначити, який результат проведених робіт з ремонту – відновлення працездатності обладнання, його технічне удосконалення чи поліпшення. Для вирішення цього завдання необхідно залучити фахівців, інженерів, тобто спеціалістів.

На рис. 1 представлено характеристику класифікації витрат на ремонт основних засобів, що дозволяє по новому підійти до згрупування витрат на ремонтні роботи та більш чітко визначити їх специфічні ознаки і властивості, взаємозв'язок чинників, які мають вплив на вартість основних засобів. Такий підхід щодо групування витрат на ремонтні роботи дозволяє отримати узагальнену об'єктивну, інформаційну оцінку витрат і відобразити її на рахунках синтетичного обліку.

Пунктом 14 П(С)БО 7 передбачено, що первісна (переоцінена) вартість основних засобів може бути збільшена на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену в порядку, встановленому податковим законодавством. Тобто витрати на ремонт у бухгалтерському обліку також можна розподілити таким чином:

– ремонтні витрати у розмірі 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного року включати до витрат відповідного звітного періоду;

– решту витрат – відносити на збільшення вартості основних засобів і амортизувати.

Як бачимо, маємо чергову спробу наближення бухгалтерського обліку до податкового. Але формулювання "може бути збільшена" означає, що П(С)БО 7 лише надає підприємству право на таке збільшення, а не зобов'язує. Тобто ця правова норма є альтернативою нормі пункту 15 П(С)БО 7, відповідно до якої витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта основних засобів у робочому стані (проведення технічного огляду, нагляду, обслуговування, ремонту тощо), включаються до складу витрат. Таким чином, ремонтні витрати можна або одразу в повному обсязі відносити до витрат, або частково включати до вартості основних засобів і амортизувати [7, с. 18-19].

Рис. 1. Особливості витрат, що пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів

Бухгалтерський облік витрат на поліпшення основних фондів (модернізацію, модифікацію, добудову, дообладнання, реконструкцію), що збільшують первісну вартість об'єкта, підприємства, згідно з п. 14 П(С)БО 7 ведуть у розрізі об'єктів аналітичного обліку на рахунку 15 "Капітальні інвестиції" (на відповідних субрахунках) з наступним зарахуванням їх на рахунок 10 "Основні засоби" після введення в експлуатацію [1, с. 162].

Що стосується проведення поточного ремонту, то у бухгалтерському обліку ці витрати обліковуються на рахунках обліку витрат, а саме: 23 "Виробництво" – у разі, якщо ремонтуються основні засоби виробничого призначення; 91 "Загальновиробничі витрати" – при ремонті основних фондів загальновиробничого призначення, тобто таких, що беруть участь в управлінні цехами, дільницями, відділеннями, бригадами та іншими підрозділами основного та допоміжного виробництва; 92 "Адміністративні витрати" – під час ремонту основних засобів, що беруть участь в управлінні та обслуговуванні підприємства; 93 "Витрати на збут" – у разі ремонту основних фондів, пов'язаних зі збутом продукції, товарів, робіт, послуг; 941 "Витрати на дослідження і розробки" – при ремонті основних засобів, що беруть участь у дослідженнях і розробленнях, які здійснює підприємство.

Аналітичний облік витрат на капітальний ремонт господарським способом ведеться як у розрізі видів затрат (будівельні роботи, роботи з монтажу обладнання, інші роботи), так і за кожним об'єктом при позаомовному методі у розрізі статей витрат (матеріали, будівельні конструкції, основна заробітна плата робітників, відрахування на соціальні заходи, втрати від браку, інші прями витрати, експлуатація будівельних машин і механізмів), за підрядного методу витрати на поточні ремонти та обслуговування відносяться безпосередньо на об'єкти їх виконання.

Фінансування проведення ремонтних робіт здійснюється, як відомо, за рахунок різних джерел і на різних рівнях – від окремих підприємств до державного бюджету. Але сучасний бухгалтерський облік позбавлений повноцінного методологічного інструментарію, який відображав би процес створення та руху цих джерел

[10, с. 100]. Фактично на рахунках бухгалтерського обліку проводиться відображення нарахування амортизаційних відрахувань, формування суми прибутку, але формування та використання фондів, необхідних для відтворення за рахунок цих джерел необоротних активів не знаходить відображення в бухгалтерському обліку. Так, наприклад, використання такого власного джерела фінансування капітальних вкладень, як амортизаційні відрахування, носить несистемний характер, тобто не відображається безпосередньо на рахунках бухгалтерського обліку підприємства. Собівартість продукції з включеною в неї сумою амортизаційних відрахувань відшкодовується виручкою від продажу продукції. З цього виходить, що надходження грошових коштів від реалізації продукції передбачає надходження і нарахованих в даному звітному періоді сум амортизаційних відрахувань. У зв'язку з тим, що на окремому рахунку бухгалтерського обліку не формується сума фінансування ремонтних робіт, її доводиться визначати розрахунковим шляхом.

В світовій практиці амортизаційні відрахування – головне джерело фінансування робіт з поліпшення основних засобів. За рахунок амортизаційних відрахувань фінансується понад 60 % інвестицій в основний капітал. Приблизно на такому рівні був цей показник у 80-х роках і в Україні. Але останнім часом амортизація у нашій країні перестала виконувати свою роль – відтворення основних засобів, – а амортизаційні відрахування стали використовуватися не за своїм економічним призначенням.

З появою різнобічних напрямів і форм інвестування проблемою стало формування в обліку інформації про наявні джерела фінансування проведення ремонтів. Внаслідок такої ситуації у багатьох новоутворених підприємств капітальні інвестиції не були забезпечені й наполовину власними інвестиційними ресурсами [10, с. 100].

Витрати на проведення капітальних ремонтів на підприємствах будь-якої галузі економіки потрібно планувати. Підприємство може розробити річний бюджет витрат на ремонти, а потім на цій основі розробити місячний бюджет. Розробка бюджету потребує відомості про стан, вартість всієї наявної техніки. Така інформація може відобразитися в журналі обліку основних засобів по

видах виробництва і господарства. Дані в журналі повинні періодично перевірятись з фактичним станом об'єкта на основі проведення інвентаризації. Для техніки, яка використовується на підприємстві, і яка потребує капітального ремонту потрібно сформувати ремонтну картотеку по видах виробництва. Карта може стати оперативним документом і видаватися майстрам під час проведення ремонтних робіт, і по завершенню, повинна повернутись в картотеку [6, с. 104].

Доцільним, на нашу думку, є відображення в бухгалтерському обліку витрат на ремонт з погляду не лише на його вид (поточний чи капітальний), а й його вартості. Адже навіть усунення незначних пошкоджень шляхом заміни деталей може вплинути на фінансовий результат періоду, у якому воно здійснювалося. Тому кожному підприємству необхідно, з огляду на свій фінансово-господарський стан і особливості діяльності, встановити межу істотності розміру витрат на ремонт. Якщо собівартість ремонтних робіт буде менше встановленого критерію, то всю суму можна відразу віднести на витрати діяльності; якщо ж більше – то розподілити рівними частинами між суміжними періодами.

Забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту слід створювати на спеціальному субрахунку "Забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту" до рахунку 47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів" шляхом щомісячних відрахувань.

Запропонований варіант дає змогу рівномірно включати до собівартості продукції дані витрат. На момент здійснення витрат з капітального ремонту вже існує реальне джерело їх фінансування.

Порядок обліку витрат на ремонтні роботи залежить від прийнятого на підприємстві варіанту їх проведення, який повинен бути закріплений в його обліковій політиці. Виділимо наступні способи відображення витрат на ремонт основних засобів у бухгалтерському обліку:

1) віднесення витрат на ремонт на поточні витрати. Їх сума незалежно від складності та обсягу ремонтних робіт відображається безпосередньо на рахунках обліку виробничих витрат чи витрат обігу, якщо підприємство у відповідності зі своєю обліковою політикою не створює резерву майбутніх витрат на ремонт основних засобів (ремонтного фонду) і не відображає витрат по нерівномірно проведеному ремонту в складі витрат майбутніх періодів;

2) віднесення витрат на ремонт на витрати майбутніх періодів. При здійсненні значних витрат на ремонт об'єктів основних засобів в різні звітні періоди виробничі витрати відображаються на рахунках 39 "Витрати майбутніх періодів", з подальшим рівномірним списанням на рахунки обліку виробничих витрат чи витрат обігу протягом строку, визначеного обліковою політикою підприємства;

3) віднесення витрат на зменшення резерву на ремонт основних засобів (ремонтного фонду). Підприємство попередньо створює резерв майбутніх витрат на ремонт основних засобів з подальшим списанням витрат на ремонт за рахунок цього резерву (ремонтного фонду). В робочому плані рахунків можна створити субрахунок наприклад 475 "Ремонтний фонд", або аналітичний рахунок до субрахунку 474 "Забезпечення інших витрат і платежів", наприклад 474.1 "Резерв майбутніх витрат з ремонту" чи інший [4, с. 61].

Якщо витрати на проведення ремонту значні, то при одночасному списанні вони можуть перекрыти прибуток звітного періоду. Тому витрат на проведений ремонт варто рівномірно розподіляти на декілька періодів, використовуючи для цього рахунок 39.

Крім того, багато підприємств в окремі періоди не отримують доходу. Це переважно виробничі підприємства, які можуть простоювати через відсутність сировини, комплектуючих та інших об'єктивних причин, а також підприємства сезонних галузей промисловості

(наприклад підприємства, що переробляють сільськогосподарську сировину, туристичні фірми та ін.). У випадку тимчасової зупинки виробництва (а значить і відсутності доходів) підприємство все одно повинне нести наступні витрати:

- на технічне обслуговування і охорону виробничих потужностей, які тимчасово не використовуються;
- амортизаційні відрахування;
- на виплату заробітної плати управлінському та іншому невиробничому персоналу;
- оплата комунальних послуг та ін.

Закріпивши варіант віднесення витрат на капітальний ремонт в склад витрат майбутніх періодів в своїй обліковій політиці, підприємство може встановити і строк їх списання.

Розподіл витрат майбутніх періодів здійснюється пропорційно між всіма звітними періодами року (хоча за основу можна взяти й інший період, наприклад час між проведенням двох капітальних ремонтів). В даному прикладі взято саме рік, враховуючи як додаткову умову те, що підприємство на початку кожного року здійснює подібний ремонт. Таким чином витрати, що потраплять у собівартість кінцевої готової продукції будуть рівні у всіх місяцях або збалансують витрати діяльності, які одразу впливають на фінансовий результат і таким чином мінімізується можливість отримання збитку у будь-якому зі звітних періодів року.

При списанні з 39 рахунку витрат на поточні бухгалтер повинен уважно простежити за тим на об'єкті якого призначення були спрямовані першочергові ремонтні і віднести їх частину на відповідний рахунок витрат, який буде відповідати за своєю суттю складовій діяльності підприємства на об'єкти якої були направлені поліпшення або підтримання робочого стану.

Варто зазначити, що підприємство може виділити субрахунок до 39, наприклад 391 на якому будуть накопичуватись лише понесені витрати на ремонт та модернізацію.

Також доречно розглянути варіант зі створенням резерву.

Ремонтний фонд – спеціальний резервний грошовий фонд підприємства, створюваний для фінансування всіх видів ремонтів основних фондів та їх технічного обслуговування. Формується підприємствами, котрі протягом року несуть нерівномірні витрати на ремонт і технічне обслуговування. Якщо вартість ремонту, яка може суттєво відрізнятись за місяцями року, враховувати у витратах виробництва, то величина цих витрат у різні періоди також може бути різною. Дає змогу уникнути різних перепадів собівартості, оскільки відрахування з нього здійснюються рівномірно за нормативами, які підприємства розробляють і затверджують самостійно [5, с. 601].

Різниця між резервом та фондом в основному полягає у термінах, на які вони створюються. Ремонтний резерв формується на період, що рівний одному року, а ремонтний фонд для проведення особливо складних ремонтів протягом кількох років.

Бондар М.І. [2, с. 175] вважає недоцільним створення резерву чи фонду для розподілу витрат на ремонт, оскільки в собівартість товарів (робіт, послуг) повинні включатись фактично понесені витрати, а не ті, що передбачаються. Крім того, у момент формування резерву чи фонду підприємств не завжди знає призначення об'єкта, який потребує капітального ремонту. Таким чином, на практиці можливі ситуації, коли резерв формується, наприклад, за рахунок витрат на збут, а ремонтується об'єкт загальногосподарського призначення.

При розрахунку величини відрахувань в ремонтний резерв необхідно керуватись наступним:

- термінами проведення ремонту. Встановленими локальними актами підприємства (планами та графіками проведення ремонтів);

– дефектними відомостями, в яких знаходиться інформація про необхідність проведення ремонтних робіт;
– вартість ремонтних робіт, що плануються, яка визначається на основі договорів, кошторисів, розрахунків та інших документів.

Ремонтний резерв та фонд можна визначити на основі планового кошторису витрат на ремонт. Також їх можна розрахувати, виходячи з балансової (залишкової) вартості основних засобів, що використовуються в підприємницькій діяльності та нормативів відрахувань. Варто звернути увагу на те, що нормативи відрахувань в ремонтний фонд встановлюється підприємством самостійно.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Своєчасне здійснення ремонту основних засобів призводить до запобігання аварій та швидкого спрацювання основних засобів. Метою проведення ремонту є підтримання об'єкта основного засобу в робочому працездатному стані, часткове відновлення експлуатаційних властивостей його об'єкта протягом усього строку корисної експлуатації, який визначено в Положенні про облікову політику підприємства. Належна експлуатація основних засобів та своєчасне проведення профілактичного ремонту забезпечать максимальну надійність і економічність кожного окремого об'єкта основних засобів на всіх виробничих ділянках підприємства.

Ефективність роботи будь-якого підприємства значною мірою визначається ефективністю устаткування. Однією з головних задач при цьому на виробничих підприємствах є попередження передчасного зношування об'єктів основних засобів, підтримка їх у стані постійної готовності до експлуатації. Під час ремонту основних засобів, що тривало використовуються у виробництві, ремонтні роботи не можуть повністю відновити їх першочергові властивості. Для цього необхідно замінити всі деталі об'єкта, але це вже створення нового, а не ремонт об'єкта, що зносився.

Ремонт – це комплекс робіт щодо підтримання основних засобів у робочому стані протягом усього строку їх служби. Залежно від ролі у відтворенні та оновленні засобів усі види ремонту поділяються на поточні та капітальні. З допомогою поточного ремонту усуваються дрібні неполадки, uszkodження, замінюються окремі деталі, попереджається прогресуючий фізичний знос. Капітальний ремонт зумовлений нормальним закономірним зносом необоротних активів. Цей вид ремонту веде до оновлення об'єктів і на відміну від поточного складніший за обсягом виконуваних робіт, потребує значних одноразових витрат і здійснюється один раз на кілька років.

На підприємстві доцільним є формування забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту основних засобів шляхом щомісячних відрахувань. Це забезпечить рівномірне включення до собівартості продукції витрат на ремонт основних засобів і забезпечить їх реальне джерело фінансування на момент здійснення ремонту.

Список використаної літератури:

1. *Бабіч В.В.* Фінансовий облік (облік активів): Навчальний посібник / В.В. Бабіч, С.В. Сагова. – К.: КНЕУ, 2006. – 282 с.
2. *Бондар М.І.* Інвестиційна діяльність: методика та організація обліку і контролю. Монографія / М.І. Бондар. – К.: КНЕУ, 2008. – 256 с.
3. *Вегера С.Г.* Бухгалтерський учет, анализ и аудит. Учеб.-метод. комплекс. / С.Г. Вегера – Новополюк: ПГУ, 2005. – 316 с.
4. *Ганаго А.Б.* Ремонт в организации от А до Я / А.Б. Ганаго. – 3-е изд., переаб. и доп. – Минск: Регистр, 2010. – 168 с.
5. *Загородній А.Г.* Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – Львів: Видавництво національного університету "Львівська політехніка", 2005. – 714 с.
6. *Калагаєв Р.Н.* Управление обновлением машинного парка / Р.Н. Калагаєв. – К.: Техника, 1981. – 176 с.
7. *Куриляк З.* Податковий кодекс та бухгалтерські стандарти: ще один крок до гармонізації / З. Куриляк // Головбух. – 2011. – № 17 (736). – С. 18-21.
8. *Маркс К.* Капітал / К. Маркс, Ф. Енгельс. – Твори. – 2-ге вид. – Т. 24. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1964. – 598 с.
9. *Папінова О.* Витрати на поліпшення основних фондів: зміни порядку розподілу / О. Папінова // Баланс-комплекс. – 2004. – № 11. – С. 55-58.
10. *Хом'як Р.Л.* Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник / За ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. – 6-те вид., доп. і перероб. – Львів: Національний університет "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2007. – 1200 с.
11. *Чумаченко М.* Ще раз про амортизацію, як важливе джерело інвестиційної діяльності підприємства / М. Чумаченко // Бухгалтерський облік та аудит. – 2004. – № 11. – С. 3-7.

САМЧИК Максим Юрійович – здобувач кафедри бухгалтерського обліку Житомирського державного технологічного університету.

Наукові інтереси:

– бухгалтерський облік і контроль витрат на ремонт основних засобів.

Стаття надійшла до редакції 15.10.11 р.